

Jadwiga Mostowska

Czego możemy nauczyć się od Anji, jej przyjaciół oraz bliskich?

Zajęcia na podstawie filmu *Mecz życia* (2014) Katariny Launing

Adresat zajęć: uczniowie szkoły podstawowej (klasy IV-VI).

Rodzaj zajęć: godzina wychowawcza.

Cel ogólny zajęć: Kształtowanie umiejętności radzenia sobie z trudną sytuacją choroby i śmierci osoby bliskiej.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- uczy się rozpoznawać i nazywać uczucia własne oraz uczucia innych;
- rozwija umiejętność radzenia sobie sytuacją ciężkiej choroby osoby bliskiej, żalem i żałobą;
- nabywa kompetencje społeczne oraz emocjonalne;
- ćwiczy umiejętność świadomego i refleksyjnego odbierania tekstów kultury;
- doskonali umiejętność dyskusji i argumentowania.

Metody pracy: pogadanka, heureka, rozmowa/dyskusja kierowana.

Formy pracy: praca w grupach, praca z całym zespołem.

Środki i materiały dydaktyczne: film *Mecz życia* (2014), arkusze papieru i flamastry.

Słowa kluczowe: choroba, śmierć, przyjaźń, wsparcie, pasja.

Bibliografia:

Jak rozmawiać z uczniami o końcu życia i wolontariacie hospicyjnym, red. J. Binnebesel, A. Janowicz, P. Krakowiak, Gdańsk, Fundacja Hospicyjna, 2009.

<http://tumbopomaga.pl> (dostęp 10.05.2016)

Czas: 1 godzina lekcyjna + projekcja filmu.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Zajęcia odbywają się po obejrzeniu filmu. Ze względu na jego tematykę warto poprzedzić projekcję krótkim wprowadzeniem przygotowującym młodych widzów do odbioru utworu, który podejmuje trudną tematykę choroby i śmierci.

1. Prowadzący zajęcia prosi uczestników, aby podzielili się wrażeniami po obejrzeniu filmu i spróbowali wskazać tematy (problemy), które są w nim podejmowane. Uczniowie udzielają odpowiedzi, a nauczyciel – w formie skróconej – zapisuje je na tablicy, np.:

Mecz życia to film o:

- chorobie i śmierci;
- sportowej pasji;
- przyjaźni i pierwszej miłości;
- rywalizacji i uprzedzeniach;
- relacjach rodzinnych i szkolnych.

2. Prowadzący zajęcia zapisuje na tablicy imię głównej bohaterki filmu Anji i prosi uczniów, aby pracując w czteroosobowych zespołach, spróbowali zapisać na otrzymanych od niego kartkach jak najwięcej określeń charakteryzujących tę postać. Po upływie czasu przewidzianego na to zdanie przedstawiciele grup prezentują efekty ich pracy. Następnie w oparciu o zaprezentowany materiał cały zespół wspólnie z prowadzącym dokonuje podsumowania i charakterystyki głównej bohaterki *Meczu życia*.

3. Prowadzący zajęcia informuje uczniów, że w dalszym toku zajęć skupią się na wiodącym wątku filmu, jakim jest ciężka choroba i śmierć głównej bohaterki, jej postawa oraz postawa innych osób, które towarzyszyły Anji w tej trudnej sytuacji. Następnie zachęca uczniów do rozmowy, zadając pytania:

- *Na co chorowała Anja?*
- *Jaką postawę przyjęła dziewczynka wobec własnej choroby?*
- *W jaki sposób pasja Anji – piłka nożna – pomagała jej w walce z chorobą?*

- *Jak zachowywali się i co mogli czuć rodzice chorej dziewczynki?*
- *Jak na wiadomość o sytuacji Anji zareagowała jej nauczycielka oraz koleżanki i koledzy z klasy? Jakiego wsparcia jej udzielili?*
- *Jak wspierali Anję pracownicy szpitala – lekarz, pielęgniarka?*
- *Jak zachował się Jonas, który miał już za sobą doświadczenie śmierci brata?*

Uczestnicy zajęć udzielają odpowiedzi na pytania, a nauczyciel podsumowuje przeprowadzoną rozmowę, zwracając uwagę na to, iż ludzie w różny sposób reagują na informację o własnej śmiertelnej chorobie oraz o chorobie kogoś bliskiego (członka rodziny, przyjaciela, koleżanki czy kolegi). Taką reakcją może być lęk, złość, bezsilność, zamknięcie się w sobie albo też chęć ucieczki od problemu, udawanie, że choroba nie istnieje i nie wpływa na życie chorego. Walka z chorobą bywa trudna i niestety nie zawsze kończy się powodzeniem, mimo że chory, tak jak Anja, jest bardzo dzielny, ma dużo siły i wiary w wyzdrowienie. Nawroty choroby, pogorszenie stanu zdrowia mogą powodować złość i frustrację chorego (to czuła Anja, gdy musiała wrócić do szpitala). Jednak nie tylko chory, ale też jego bliscy bardzo przeżywają tę trudną sytuację. Rodzicom niezwykle ciężko jest poradzić sobie ze śmiertelną chorobą dziecka i dlatego, tak jak rodzice głównej bohaterki filmu, nie zawsze potrafią rozmawiać o tym z własnym dzieckiem. Także bliscy i przyjaciele mogą odczuwać smutek, poczucie winy, bezsilność czy złość (tak, jak Jonas), mimo to starają się wspierać osobę chorą najlepiej jak potrafią, okazując sympatię, oferując pomoc, starając się wnieść radość w życie chorego. Do radzenia sobie z tą trudną sytuacją najlepiej przygotowani są lekarze oraz pielęgniarki, którzy z racji wykonywanych zawodów umieją rozmawiać z chorymi i udzielić im niezbędnej pomocy (dla Anji doktor Wąsik oraz pielęgniarka opiekująca się dziećmi chorymi na raka byli dużym wsparciem).

4. Prowadzący zajęcia prosi uczniów, aby opowiedzieli, w jaki sposób koledzy i bliscy postanowili pożegnać się z umierającą Anją oraz uczcić jej pamięć i czy podoba im się taki sposób pożegnania umierającej osoby oraz jej upamiętnienia. Uczestnicy zajęć rozmawiają na ten temat, a prowadzący podsumowuje rozmowę, zwracając uwagę, iż przeżywanie straty po śmierci kogoś bliskiego i jej uzewnętrznienie

w postaci żałoby to naturalna reakcja tak samo, jak chęć upamiętnienia osoby, która umarła. To upamiętnienie może mieć różną formę. Może nim być odwiedzenie grobu i zapalenie na nim znicza, zamieszczenie informacji o osobie zmarłej w prasie czy internecie (nekrolog). Osoby religijne będą zapewne chciały pomodlić się w intencji zmarłego. Formą upamiętnienia może być również zorganizowanie jakiegoś wydarzenia, które będzie poświęcone pamięci nieżyjącej osoby, w jakiś sposób z nią związane (tak, jak dedykowany Anji mecz piłki nożnej, który rozegrali w finale filmu jej koledzy i koleżanki, pamiętając o tym, że ten sport był największą pasją zmarłej).

5. Na zakończenie zajęć prowadzący pyta uczniów, do kogo mogą zwrócić się o pomoc, gdy przeżywają trudne chwile, jest im smutno, nie potrafią poradzić sobie z jakąś życiową sytuacją, na przykład z poczuciem straty, gdy ktoś bliski umrze. Następnie wspólnie z uczniami wskazuje na dostępne możliwości (np. rodzice, starsze rodzeństwo, zaprzyjaźniony nauczyciel, szkolny psycholog, pedagog).

PRACA DOMOWA:

1. Napisz w kilku zdaniach, czego Ciebie nauczyła historia Anji, jej podejście do życia i własnej choroby. Twoja wypowiedź może przybrać formę listu do głównej bohaterki filmu (wyobraź sobie, że mogłaby ona go przeczytać).
2. Być może Ty także już musiałeś/łaś zmierzyć się z chorobą i śmiercią kogoś bliskiego, członka rodziny. Napisz kilka słów o tej osobie. Jaka była, w jaki sposób Wasza rodzina ją wspomina, czci jej pamięć?